

prinses
máxima
centrum

Behoud vruchtbaarheid

Informatie voor meisjes

Inleiding

Je hebt net gehoord dat je kanker hebt en er komt veel op je af. Of je later nog kinderen kunt krijgen, is waarschijnlijk niet het eerste waar je nu aan denkt. Toch is het goed hier bij stil te staan. De behandeling van kanker kan namelijk invloed hebben op je vruchtbaarheid. En we weten van mensen die als kind kanker hebben gehad, dat zij het wel of niet kunnen krijgen van kinderen heel belangrijk vinden.

Je krijgt daarom een uitgebreid gesprek met een verpleegkundig specialist en/of een arts die gespecialiseerd is in vruchtbaarheid. In dit gesprek leggen we uit:

- Welke gevolgen de behandeling heeft voor je vruchtbaarheid;
- Welke mogelijkheden er zijn om je vruchtbaarheid te behouden;
- Welke risico's een behandeling om je vruchtbaarheid te behouden heeft.

Schade aan de eicellen

Je hebt onderin je buik, links en rechts naast je baarmoeder, twee eierstokken (ovaria). Daarin zit de voorraad eicellen voor je hele leven. Elke maand rijpt een van de onrijpe eicellen uit tot een rijpe eicel. Als deze niet bevrucht wordt, word je ongesteld (menstruatie). De voorraad eicellen wordt elk jaar minder. Als de voorraad op is, kom je in de overgang. Chemotherapie en bestraling kunnen rijpe en onrijpe eicellen beschadigen. Je lichaam ruimt deze beschadigde eicellen op. Het aantal eicellen wordt sneller minder en je kunt eerder in de

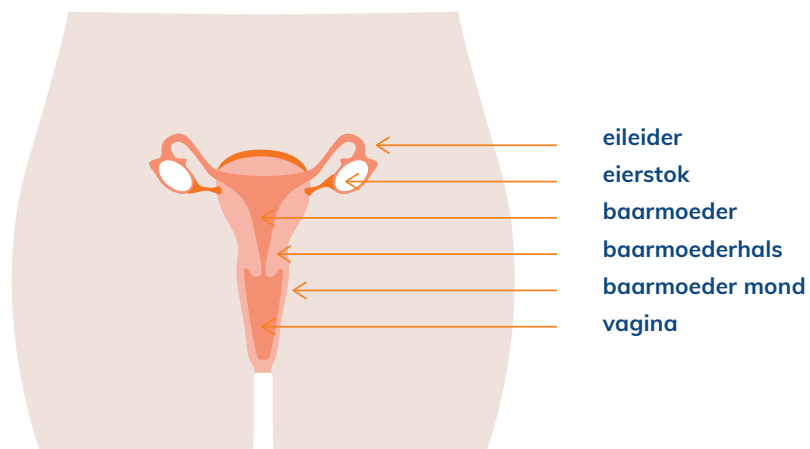
overgang komen. Hoeveel eicellen er beschadigd worden, hangt af van het soort en de dosis chemotherapie en de dosis en plaats van bestraling.

Vruchtbaarheid behouden

Er zijn twee manieren om je vruchtbaarheid te behouden:

- Invriezen en bewaren van eierstokweefsel;
- Invriezen en bewaren van eicellen (vanaf 16 jaar).

Soms wordt gekozen voor een combinatie van deze twee (tussen de 16 en 18 jaar).

Invriezen en bewaren van eierstokweefsel

Eierstokweefsel kan worden ingevroren en heel lang worden bewaard. Tijdens een kijkoperatie wordt één eierstok uit je buik gehaald. Deze wordt in kleine stukjes ingevroren. Als je onvruchtbaar bent geworden en later toch kinderen wil, worden de stukjes ontdooid en teruggeplaatst.

Er zijn sinds 2004 wereldwijd meer dan 150 kinderen geboren na deze behandeling bij vrouwen, waarvan zes in Nederland. De kans om een kind te krijgen is ongeveer 30% per keer dat er eierstokweefsel teruggeplaatst wordt. Er zijn nog geen cijfers over de uitkomsten van deze methode bij meisjes.

Er is een kleine kans dat er in het eierstokweefsel kankercellen zitten. Die kunnen bij het terugplaatsen weer in je lichaam komen. Dankzij onderzoek denken we in de toekomst het eierstokweefsel veilig te kunnen terugplaatsen.

Eierstok verwijderen

De fertilitateitsgynaecoloog verwijdert één van je eierstokken tijdens een kijkoperatie. Dit gebeurt onder narcose op de operatieafdeling in het Wilhemina Kinderziekenhuis. We proberen dit te combineren met een andere ingreep onder narcose, bijvoorbeeld het plaatsen van een lijn of het nemen van een biopt. De operatie duurt dan 20-30 minuten langer. Je kunt al snel na de operatie beginnen met de chemotherapie.

Mogelijke complicaties

- Soms moet de operatie afgebroken worden omdat er verklevingen in de buik zitten.
- Heel soms raken de urinewegen, darmen of bloedvaten beschadigd.
- Er is er een kleine kans op een infectie of trombose.
- Bij een complicatie moet je kankerbehandeling uitgesteld worden.

Invriezen en bewaren

Je eierstok wordt in kleine stukjes gesneden en ingevroren. Je eicellen kunnen zo jarenlang worden bewaard.

Terugplaatsen

Als je onvruchtbaar bent geworden en later toch een kind wil, kan het ingevroren eierstokweefsel ontdooid worden en in je achtergebleven eierstok of op een andere plek in je buik worden geplaatst.

Belangrijk om te weten

- De kankerbehandeling hoeft niet uitgesteld te worden.
- Invriezen en bewaren van eierstokweefsel is alleen mogelijk als er een grote kans is dat je dochter door de behandeling onvruchtbaar wordt.
- Het terugplaatsen van eierstokweefsel is nu nog experimenteel en wordt alleen in het kader van onderzoek gedaan.

Invriezen en bewaren van eicellen

(voor meisjes vanaf 16 jaar)

Ben je ouder dan 16 jaar, dan kunnen je eicellen worden ingevroren. Je krijgt eerst een hormoonbehandeling om meer eicellen te laten rijpen. Die worden ingevroren en bewaard. Als je onvruchtbaar bent geworden en later toch kinderen wil, worden de eicellen ontdooid en bevrucht met een zaadcel. De embryo's die hieruit ontstaan, worden vervolgens in je baarmoeder geplaatst. Er is geen garantie dat je via deze methode een kind zult krijgen.

Hormoonbehandeling en opzuigen

De behandeling vindt plaats in het UMC Utrecht. Normaal rijpt er elke maand maar één eikel uit. Met dagelijkse hormooninjecties gedurende ruim twee weken zorgen we ervoor dat er meer eicellen tegelijk uitrijpen. Zo kunnen we meerdere eicellen oogsten.

De hormooninjecties krijgen je mee van de apotheek in het UMC Utrecht. Met een echo kijken we hoe je eicellen groeien. Als ze groot

genoeg zijn, worden ze geoogst. Dit gebeurt onder sedatie of narcose.

De eicellen worden ingevroren en bewaard. Er zijn meerdere hormoonbehandelingen nodig om voldoende eicellen te kunnen bewaren.

Mogelijke complicaties

- Er is een kleine kans op een bloeding of een infectie.
- Je kunt je niet lekker voelen en last hebben van een opgezette buik, buikpijn of pijn aan je schouders.

Invriezen en bewaren

De eicellen worden ingevroren en kunnen jarenlang worden bewaard. In een filmpje wordt hier uitleg over gegeven: Kanker en vruchtbaarheid bij meisjes.

Ontdooien en bevruchten van eicellen

Als je onvruchtbaar blijkt te zijn en later toch kinderen wil, kunnen de eicellen worden ontdooid en bevrucht met een zaadcel. De bevruchte eicel wordt in je baarmoeder geplaatst. Dit kan alleen als je nog geen 50 jaar bent. Pas bij het ontdooien weten we hoeveel eicellen overleven en zich laten bevruchten. Er is dus geen garantie dat je een kind zult krijgen.

Belangrijk om te weten

- Invriezen van je eicellen kan als je ouder bent dan 16-18 jaar.
- De hormoon-behandeling duurt minstens twee weken en is alleen mogelijk als er genoeg tijd is voor het starten van de behandeling van je kanker.
- Je eicellen kunnen tot je 50ste teruggeplaatst worden.
- De kans op (aangeboren) afwijkingen bij kinderen geboren uit ingevroren eicellen lijkt niet verhoogd.

Voor vragen kun je contact opnemen met de verpleegkundig specialist oncofertiliteit Irene IJgosse: 06-500 064 69, of via email: vs-fertiliteit@prinsesmaximacentrum.nl

Als je informatie wilt opzoeken op internet kun je kijken op: www.nnf-info.nl/patienten/voor-kinderen en www.kinderkankernederland.nl

Notities

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

